

Fundusze Europejskie dla wsi i małych miast

Na początek – lokalne inicjatywy

Jednym z założeń programów finansowanych przez Unię Europejską jest pobudzenie lokalnych społeczności do samoorganizacji i samodzielnej realizacji własnych celów. Aktywność obywatelska rozumiana jako działalność ludzi w stowarzyszeniach i wspólnotach, jest bowiem najlepszym gwarantem wolności człowieka i stabilności demokratycznego państwa.

Wsparcie obszarów wiejskich jest jednym z priorytetów polityki UE. Są trzy główne powody, dla których także nasze województwo przywiązuje szczególną wagę do rozwoju tych terenów. Po pierwsze, ponad połowa Małopolan to mieszkańcy wsi. Po drugie, międzynarodowy przepływ towarów i usług wymaga ciągłego dostosowywania przemysłu i rolnictwa do potrzeb nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Konieczne jest zatem wyrównywanie szans mieszkańców miast i wsi, szczególnie w zakresie edukacji i rynku pracy. I wreszcie – obszary wiejskie stanowią mogą niezwykle atrakcyjny teren dla lokowania inwestycji i tworzenia nowych miejsc pracy. Te i inne powody sprawiają, że zdecydowana większość programów finansowanych ze środków UE, które realizowane będą do 2015 na terenie naszego województwa, ma na celu wsparcie obszarów wiejskich.

Człowiek – najlepsza inwestycja

Wsparcie dla rozwoju **kapitału ludzkiego**, głównie poprzez poprawę dostępu do edukacji i wyrównywanie szans mieszkańców obszarów wiejskich na rynku pracy, jest równie ważne jak lokowanie inwestycji infrastrukturalnych na tych terenach.

„**Kapitał ludzki**” oznacza wiedzę, umiejętności oraz potencjał, jakim dysponuje każdy człowiek i społeczeństwo jako całość. Zapewnia on zdolność do pracy, tworzenia nowych rozwiązań i przystosowywania się do zmian, zachodzących w otoczeniu. **Kapitał Ludzki** to też największy program finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego jednym z celów jest pomoc mieszkańcom wsi i małych miast.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) przewiduje wsparcie w czterech głównych dziedzinach. Pierwsza - **rynek pracy** – skierowana jest głównie do osób bezrobotnych, które mają problemy ze znalezieniem i utrzymaniem pracy. Druga, **gospodarka** – kładzie nacisk na współpracę uczelni i biznesu w celu wykorzystywania nowoczesnych technologii oraz na kształcenie pracowników firm. Trzecia - **edukacja** – ma na celu podniesienie poziomu wykształcenia Polaków poprzez: tworzenie nowych przedszkoli w miejscach gdzie ich brakuje, przyznawanie stypendiów szczególnie uzdolnionym uczniom i doktorantom, kształcenie osób dorosłych np. poprzez organizację kursów, studiów podyplomowych. Czwarta, **integracja społeczna** ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, byłych więźniów,

osób uzależnionych i ich rodzin. Szczegółowe informacje o wszystkich, możliwych do realizacji projektach można znaleźć w dokumencie: „Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”.

Od 2007 roku w każdym województwie trwają konkursy na najlepsze projekty w ramach PO Kapitał Ludzki. Realizując unijną politykę rozwoju lokalnych zasobów ludzkich, to właśnie społeczności lokalne – mieszkańcy małych miast i wsi, będący w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z mieszkańcami większych aglomeracji, są często wskazywani jako najważniejsi odbiorcy unijnych pieniędzy.

Projekty finansowane ze środków UE

By powstał projekt, nie wystarczy sam pomysł - trzeba spełnić cały szereg wymagań: sprawdzić, czy jest on zgodny z celami przewidzianymi w PO Kapitał Ludzki, mieć zespół gotowy go zrealizować, przeanalizować, czy wszystkie zaplanowane wydatki mogą być finansowane ze środków unijnych. Dopiero potem można napisać sam projekt i wypełnić wniosek o dofinansowanie, który zostanie sprawdzony przez instytucję, ogłaszającą konkurs (w Małopolsce jest nią Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie).

Aby zaktywizować społeczności lokalne do tworzenia inicjatyw projektowych, autorzy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przewidzieli specjalną kategorię projektów skierowanych do mieszkańców wsi i miast do 25 tys. mieszkańców. Są to tak zwane „oddolne inicjatywy”.

Wszystko w naszych rękach!

- to hasło kampanii promocyjnej Funduszy Europejskich w Małopolsce oraz główne przesłanie projektów tzw. oddolnych inicjatyw w PO Kapitał Ludzki. Charakteryzuje je kilka podstawowych cech. Przede wszystkim realizacja takiego projektu musi wynikać wprost z problemów danej społeczności - inicjatywa ma służyć jego rozwiązaniu. Co więcej, projekt powinien być wymyślony i napisany przez samą społeczność. Musi też być skierowany do mieszkańców wsi i miast do 25 tys. mieszkańców. Ważne jest, że wartość projektu (a dokładniej wydatków kwalifikowanych – czyli współfinansowanych przez Unię) nie może przekroczyć 50 000 złotych - w takich projektach wkład własny nie jest wymagany. Na koniec warto wspomnieć, że wnioski mogą składać w zasadzie wszystkie jednostki posiadające osobowość prawną (szczegółowe kryteria do każdego konkursu zamieszczane są zawsze na stronach instytucji, które ogłaszają konkurs).

Do końca 2015 roku można realizować projekty oddolnych inicjatyw, skierowane do mieszkańców wsi i małych miast, a dotyczące aktywizacji zawodowej i poprawy zdolności do zatrudnienia (Działanie 6.3), powrotu do społeczeństwa osób zagrożonych wykluczeniem (7.3), rozwoju edukacji i podniesieniu poziomu wykształcenia (9.5).

Unijny wkład w edukację obywatelską

Choć listy najlepiej ocenionych projektów, często wywołują uśmiech na twarzach, bowiem wśród najlepiej ocenionych w 2007 roku w Małopolsce w ramach Działania 9.5 projektów znajdują się takie inicjatywy jak: „Radiowa Akademia Nowoczesnej Wsi”, „Utworzenie „Powiślańskiej Akademii Platona”, „Inicjator środowisk lokalnych”, „e-wioska”, „Zimowy Uniwersytet Kobiet Wiejskich” jest bardzo prawdopodobne, że pomysłodawcy tych przedsięwzięć staną się lokalnymi liderami kolejnych, realizowanych już na większą skalę, projektów. Bo przecież człowiek – to najlepsza inwestycja!

Joanna Burdek

Departament Polityki Regionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

